

Kiasma

38-39 · 2008 vol. 11

Notkealla kadulla
Kaunis näyttely
Kymmenvuotias Kiasma

Notkeana kadulla

Pääkirjoitus

Kymmenvuotias museo on jo kunnioitettavan ikäinen. Uuden aloittamisen haasteet ja toisaalta myös mahdollisuudet ovat takana ja toiminta on muotoutunut tekijöidensä ajatusten mukaiseksi. Nykytaiteen museossa se tarkoittaa varsin monimuotoista ja -äänistä tarjontaa, kuten tästäkin lehdestä käy ilmi.

Kiasman lunastettua asemansa itsestään selvänä osana Suomen kulttuurikenttää painottuvat uudet asiat. Nykytaiteen museon tulee yhä uudelleen kyetä välittämään nykytaiteen arvo uusille yleisöille ja päättäjille. Samanaikaisesti vuosien aikana muotoutuneista toimintatavoista on osattava säilyttää kestävimmit ja uusia ne, joiden ohi aika on jo kiitänyt.

Kaiken ydin on kuitenkin Kiasmassa sama nyt kuin kymmenen vuotta sittenkin: taide. Kiasma tarjoaa mahdollisuuden oman aikamme merkittävimmän taiteen kokemiseen. Tervetuloa taide-elämyksesi ääreen!

□ Milla Unkila

Istu jos voit. Tanskalaisen taiteilijan Jeppe Heinin valkoiset puistonpenkit levittäytyvät ulos, kadun kulkijoiden käyttöön. Ihan tavallisista istuimista ei ole kyse: Hein on muunnellut standardimallista penkkiä eri tavoin, väännellen ja käännellen istuintasoja veistosmaisiin muotoihin. Tarkoitus kuitenkin on, että niillä istutaan, vaikka sitten vähän toisella tapaa, ehkä kylki kyljessä tutun tai tuntemattoman vierustoverin kanssa tai leppeästi makuuasennossa.

Teossarjan nimi *Muunnellut sosiaaliset penkit* viittaa niiden tarkoitukseen toimia käytännössä osana yhteistä julkista tilaa, virittäen kontakteja toisilleen vieraiden kaupunkilaisten välillä juuri uteliaisuutta herättävän ulkomuotonsa kautta. Hohtavan valkeat istuimet merkitsevät myös paikkoja, joissa oikeasti voisi hyvinkin olla pysyvästi penkki lepopaikaksi tai katuvinän tarkkailua varten. Vieraillessaan Kiasmassa keväällä **Jeppe Hein** (s. 1974) tutustui Kiasman lähiympäristöön ja valitsi penkeilleen mielestään sopivimmat paikat. Muodostamalla valkoisen ketjun ne houkuttelevat myös kadulta sisälle museoon. Samalla kävijä voi pohtia, onko penkki jotenkin erilainen kun sen kohtaa institutionaalisessa näyttelytilassa?

HELSINGISTÄ KALKUTAN KADUILLE

Lunastat lipun teatteriesitykseen, mutta sinua ei johdattakaan teatterisaliin. Saat käteesi avaimen ja näet oven. Avaat oven ja huoneessa soi puhelin. Vastattuasi puhelimeen englantia aksentilla puhuva henkilö aloittaa keskustelun kanssasi. Langan toisessa päässä on puhelinkeskustustyöntekijä Intian Kalkutasta. Yleensä hän myy luottokortteja ja vakuutuksia toiselle puolelle maapalloa. Tai tarjoaa navigointiapua kaupunkiin, joissa ei ole koskaan käynyt. Tällä kertaa sinun ei kuitenkaan tarvitse ostaa mitään, löytää mihinkään. Seisot ikkunan edessä ja keskustelukumppanisi toiselta mantereelta huomauttaa, että kadun toisella puolella liikkuu mielenkiintoisen näköisiä ihmisiä...

Call Cutta in a Box on teatteria yhdeltä yhdelle. Rimini Protokollin projektin kaksi ensimmäistä osaa toteutettiin vuonna 2005 matkapuhelinkierroksina Kalkutassa ja Berliinissä. Kiasma-teatteri tuottaa kolmannen osan yhteistyössä Baltic Circlen ja Helsingin juhlatiikojen kanssa ja se toteutetaan Kiasman aulassa osana *Notkea katu* -juhlanäyttelyä.

KATU NOTKISTUU NÄYTTELYKSI

Nomadinen nykyaide etsii jatkuvasti uusia ympäristöjä, konteksteja ja yleisöä. Katu tilana ja aikana on kiinnostava monista eri näkökulmista katsoen. Katu on sosiaalinen tila, arkinen tilanne ja sellaisena nykyaiteen keskeinen kiinnostuksen kohde – taide käyttää kadun elämälle tyypillisiä ominaisuuksia taustana ja ympäristönä.

Katu kuuluu kaupunkiin. Näyttelyn kuusitoista taiteilijaa kulkevat muun muassa Madridin, Istanbulin, Wienin, São Paulon, Kööpenhaminan, New Yorkin, Berliinin, Guangzhouon, Pietarin ja Helsingin kaduilla tarkastellen, tulkiten ja työstäen kadun alati virtaavia hetkiä.

Näyttelyssä katu esitetään ja käytetään monessa eri roolissa: dokumenttina, tapahtumien näyttämönä, julkisena tilana. **Maaretta Jaukkurin** kuratoima *Notkea katu* -näyttely toimii sekä kuvallisella tasolla, joka tarjoaa kohtaamisia ja kokemuksia, että teoreettisella tasolla, jolla voimme pohtia aikaa, jota elämme niin yksilön kuin yhteisönkin kannalta.

LÖYDÄ OMA KATUSI

Ihmiset jättävät jälkiään kaupunkitilaan, tarkoituksella ja vahingossa. Kaupungin tilat ja ihmiset muodostavat päivittäisiä performansseja. Eikä kaupunki ole yksin ihmisen rakentamaa kulttuurista kerrostumaa, vaan myös luonto versoo, rapisee ja kipittää rakennusten ja asfaltin lomassa. *Notkea katu* avaa erilaisia näkökulmia kaupunkiin ja sen elämään.

Toukokuussa Kiasma-teatteri vie katsojat esitysretkelle muinaiselle merenrannalle Kivikkoon ja ilmastonmuutoksen myötä mahdolliselle tulevalle merenrannalle keskustan katoille. **Maus&Orlovskin** *Esitys merinäköalalla* on yritys

luoda katkos – hidas ja mahdollisuuksien täyttämä alue – keskelle mahdollista katastrofia.

Samaan aikaan toisaalla -kaupunkikierroksilla tuttua ympäristöä tarkastellaan uusista näkökulmista. Tarjolla on luontokierroksia, esimerkiksi *Homo Urbanus – ihmislajin tarkastelua* tai jälkikierros *Kuka täällä kulkee* sekä kaupunkitilakierroksia, *Välitiloja ja kaupunkikoreografiaa* ja katutaidekierroksia *Taidetta ja tageja*.

Kesän aikana voit myös yhdistää taiteen ja urheilun tutustumalla galleriajoggingiin: gallerialenkkeilyä tehdään galleriavaatteissa juoksemalla ryhmässä näyttelytilasta toiseen. Entä mille asialle sinä haluaisit pystyttää muistomerkin Helsingissä? *Monumentti*-työpajassa rakennetaan pyöriällä kulkevia monumentteja ja kuljetetaan niitä kaupunkitilassa. Vai oletko riittävän rohkea kokeillaksesi *Uuno Turhabuto performance* -työpajaa, johon inspiraatiota haetaan laitapuolen kulkijoista?

Myös Kiasman omalla pihalla tapahtuu. Mitä olisi Kiasman kesä ilman skeittareita? Tänä vuonna etupiha saa uuden rampin, joka toteutetaan yhteistyössä Rullalautaliiton kanssa. Kesäkuun avajaisten lisäksi näyttelyn aikana rampilla paitsi skeittaillaan, myös pidetään skeittikoulua ja järjestetään tapahtumia.

Mitä suomalainen tekee kunnan urakan päätteeksi? Ottaa mojavat löylyt! Tervetuloa saunomaan *Notkean kadun* päätösviikonloppuna Kiasman pihalle höyrysaunaan! □

JEPPE HEIN

NOTKEA + TEATTERI + PENKKI + NYKYTAIDE
+ KAUPUNKI + MUSEO + KATU = KIASMA

Olipa kerran selkeä maailma, jossa kaikki tiesivät paikkansa. Kuvataide koostui maalauksista ja veistokista, musiikki oli klassista tai populaaria, teatterin esiripun noustessa lavalla esitettiin käsikirjoitettuja näytelmiä. Sitten tuli Kiasma teattereineen.

No, kaikki ei ihan tarkalleen ottaen alkanut Kiasmasta. Taidemuotojen rajoja ovat aikoinaan ravistelleet jo esimerkiksi ooppera tai elokuva. Viime vuosisadalla taide-teos ei yhtäkkiä ollutkaan maalaus seinällä tai veistos lattialla, vaan idea maalauksesta tai veistämisestä tapahtuma. Alettiin puhua käsitetaiteesta ja performansseista. Näyttelijät alkoivat liikehtiä rujosti ja valua valkokankailta ja teatterin lavoilta yleisön keskelle, kadulle, tavallisiin huoneisiin. Musiikkiaan ei ollut entisensä, melodia antoi tilaa ääntelylle ja säveltäminen digitaaliselle äänimaisemoinnille.

Taidemuodot menettivät äärirajansa ja taide hajosi kaikiksi aistein havaittaviksi elementeiksi – väreiksi, muodoiksi, liikkeiksi, teknologiaksi, ajatuksiksi, materiaaleiksi, ääniksi, oivalluksiksi, sanoiksi, tuoksuiksi, tarinoiksi, joista uusi taide alkoi hahmottua. Uudesta taiteesta tuli nykyä: nykytaidetta, nykymusiikkia, nykyteatteria. Tähän maailmaan rakennettiin Kiasma.

Nykytaiteen museon, kulttuurikeskus Kiasman tehtävä on tarjota puitteet niin tilojen kuin resurssienkin puolesta tämän hetken taiteelle, minkä muodon taide sitten ottaakaan, mistä osasta muodostuukaan. Kiasman ja Kiasma-teatterin muodostama kokonaisuus kiteytyy kymmenvuotisjuhlanäyttelyssä – taide tulvii näyttelytiloista teatterin kautta aulaan ja ulos kaupungin kaduille houkuttaen esiin kaikin aistein havaittavia elämyksiä.

□ Milla Unkila

Jeppe Hein, Muunnellut sosiaaliset penkit #10, #2, #7 ja #4 (ylhäällä), 2005/2008 Courtesy of Johann König, Berlin; 303 Gallery, New York.

HENRIK EDLBO

JOKO KÄVIT
KIASMASSA?

PETRI VIRANEN / KKA

Jiri Geller: Dunkelheit 5, 2007

Gellerin kevyttä

Mitä olisivat syntymäpäivät ilman ilmapalloja? Entä mitä tapahtuu, kun vallankumouksia tilauksesta tehtaileva kuvataiteilija tarttuu aiheeseen? Hopeaseppä ja kuvataiteilija **Jiri Gellerin** (s. 1970) lähtökohtana on yksityisnäyttelyssään tarkastella synkistelyn sijaan jotain kevyttä ja piristävää – kuten ilmapalloja!

Nyt nähtävien ilmapallojen nimet, värit ja asennot kertovat paljon niiden luonteesta. Kyljellään makaava musta on saanut nimen *Dunkelheit*, heiluva kimppu *Happy Together* ja puhjennut on puolestaan nimetty proosallisesti *Vittumäo-ihanriekaleina*. Ja yksi ilmapallo on perinteisesti karannut, kuten kunnon limukestien luonteeseen kuuluu. Ilmeikkäät pallot kertovat ehkä vielä enemmän meistä katsojina kuin perinteisestä synttärikoristelusta. □

En ihan ymmärrä... Osta oma opastus!

Tilaukset ma–pe klo 9–12 p. (09) 1733 6509.

Englanniksi, ranskaksi, ruotsiksi, saksaksi, suomeksi tai venäjäksi. Arkisin 60 euroa, sunnuntaisin 75 euroa.

Museo kylässä

Pizzeria, baari, lähikauppa, kioski, kouluja, päiväkoteja, seurakuntatalo, paljon puistoa, kerros- ja pientaloja. 5000 asukkaan Kivikon kaupunginosa sijaitsee Itä-Helsingissä. Kaupunginosa ja Nykytaiteen museo täyttävät molemmat kymmenen vuotta. Juhlavuoden kunniaksi Kiasma päätti pyytää Kivikkoa yhteistyöhön, omaksi kummikaupunginosakseen.

Kiasma matkaa kivikkolaisten keskuuteen kouluihin, päiväkoteihin, erilaisiin tapahtumiin ja Kiasman teoksia viedään kaupunginosan julkisiin tiloihin. Lisäksi esimerkiksi Kivikon koululaiset ja päiväkotilapset vierailevat museossa kummioppaan kanssa. Samalla he saavat tuliaisiksi kotiin ilmaisen museolipun. Omaopas vierailee myöhemmin päiväkodeilla ja kouluilla pitämässä työpajoja siitä, mitä on nähty. Kivikkolaiset ja heidän kanssaan toteutetut projektit näkyvät esim. Kiasman Takaikkunassa.

Projektin toiminta perustuu ilmaisuuteen, vapaaehtoisuuteen ja yhteisöllisyyteen. Myös **Maus&Orlovskin** *Esitys merinäköalalla* -esityksessä yhtenä tapahtumapaikkana on Kivikko.

Kiasman ja Kivikon asuinalueen historiat kietoutuvat yhteen. 1990-luvun alussa Helsingin kaupunki ja valtio sopivat maanvaihdosta siten, että kaupunki rakennutti Valtion Taidemuseolle Nykytaiteen museon rakuksen Töölönlahden alueelle ja vastikkeeksi valtio luovutti kaupungille asumiskäyttöön kaavoitetun Kivikon alueen. □

Taiteilija kuraattorina

Jokaisen kuukauden ensimmäisenä perjantaina taiteilija tai kuraattori esittelee videoteosvalintaansa Mediateekissa *Kuukauden luuppi* -sarjassa. Näyttelykonseptissa esitettävä teos vaihtuu kerran kuussa, ja kuraattorin roolin saa taiteilija. Kesän aikana taiteilijat **Elena Näsänen, Anu Pennanen, Elina Saloranta** ja **Denise Ziegler** esittelevät omat valintansa. □

KALLE HAMM

Näyteikkunaostoksille Siirtomaatavarakauppaan

Heinäkuussa avautuva *Siirtomaatavarakauppa* sai alkunsa, kun **Kalle Hamm** ja **Dzamil Kamanger** ottivat tehtäväkseen ostaa Helsingin seudun kaupoista yhden tuotteen maailman jokaisesta itsenäisestä valtiosta. Tämä taiteellinen kokeilu jatkaa sarjaa, jossa taiteilijaparivaljakko on tehnyt näkyväksi muun muassa kasvien, pizzeran raaka-aineiden ja pullovesien globaaleja kulkureittejä. *Siirtomaatavarakaupassa* myös se, ettei jostain maasta ole saatavissa yhtään tuotetta, on merkittävä tulos. Se kertoo kenen kanssa käymme kauppaa ja kenen kanssa emme.

Siirtomaatavarakauppa muistuttaa myös omasta lähimenneisyydestämme, jolloin ne olivat vielä osa suomalaista katukuvaa. Niistä pystyi ostamaan kaukomailta tuotuja tuotteita: kahvia, teetä, pähkinöitä, etelän hedelmiä ym. Usein tuotteet olivat kallista ylellisyyttä, jolla juhlistettiin erityistilanteita. 1980-luvulla marketit syrjäyttivät laajalla tuontikapasiteetillaan vanhat siirtomaatavarakaupat.

Helsingin Kallion kaupunginosa on *Siirtomaatavarakaupalle* kiinnostava esittely-ympäristö, koska näkyvät vähemmistöt ovat perustaneet tälle alueelle omia kauppiaan, joissa myydään kopiopalveluja, työnvälitystä, kaukopuhelua sekä oman kotimaan tuotteita. Nämä 2000-luvun siirtomaatavarakaupat kertovat omaa tarinaansa globalisaatiosta, ihmisten muuttovirroista ja kulttuurisista fuusioista.

□ *Galleria Alkovi, Helsinginkatu 19*

EN IHAN YMMÄRRÄ

”En ihan ymmärrä” tuuraa Post-it -lappusen kulma. Nyt saat kirjoittaa vastauksia, kommentoita taidetta ja tunnelmia sekä liimata kommenttisi osaksi laajempaa puheenvuoroa Kiasman seinällä.

Yhteistyössä Suomen 3M Oy:n kanssa olemme toteuttaneet kymmenvuotisjuhlamme kunniaksi erilaisia projekteja.

KIASMA

Museon muodonmuutos

Onko jokin uutta nykytaiteessa vai onko se sittenkin päivitys, toisinto tai *cover*-versio? *reMAKE* on pienoisenäyttelyjen sarja Kiasman juhluvuoden kunniaksi. Elokuviakielen käsitteenä *remake* ymmärretään aiemmin kuvattun elokuvan uutena versiona. Kiasman *reMAKE*-sarjassa esitellään teoksia, interventioita ja projekteja, jotka käsittelevät taideteoksen ja museon suhteen uudelleen määrittelyä.

Kesän ajan *reMAKE*-sarjassa Huone X:ssä, museon keskipisteessä, esittäytyy teoskokonaisuus *Kiasma's Adventures Under Ground*. Siinä Suomessa asuvan espanjalaisen kuvataiteilijan **Gabriel de la Cruzin** vaaleanpunainen possuhahmo seikkailee ratsastuskoneen ja animaatioiden muodossa. Hahmosta voi tunnistaa muodonmuutoksen kokeneen museorakennuksen. □

© GABRIEL DE LA CRUZ

Uusi Kiasma-kirja tarjoaa runsaan kuvituksen kautta lukijalle kurkistuksen Kiasman värikkääseen toimintaan kymmenen ensimmäisen vuoden ajalta. 56 sivua. Saatavana Kiasma-kaupasta ja verkkokaupasta www.kiasma.fi

Tapahtumaviikonloppu 31.5.–1.6.

Kiasma juhlii

Kiasman 10-vuotisjuhlat huipentuvat keväiseen ilmaisviikonloppuun, jolloin nautitaan taiteesta Kiasman seinien sisä- ja ulkopuolella. Ohjelmassa on mm. Ville Walon uutta sirkusta, Kiasmasta syntynyttä äänitaidetta, katutanssia ja -soittajia, Kiasma-kirppis, huutokauppa, työpajoja ja DJ-musiikkia Kiasman kahvilassa sekä taidetapahtumia Kiasman pihan avoimessa tilassa. Lauantaina tarjolla on myös syntymäpäiväkakkua!

ÄÄNIÄ KIASMASSA

Kiasma-teatterissa kuullaan *Strip*-ääniteos, joka sijoittuu johonkin installaation ja konsertin välimaastoon. Tekijöinä ovat muusikot **Niclas Kristianssonin**, **Roope Kinnunen** ja **Matti Pentikäinen**. Teos tutkii taidemuseokokemusta, liikuen yleisestä henkilökohtaiseen. Teoksen äänilähteenä toimii vain ja ainoastaan Kiasma. Ympäri Kiasmaa sijoitetuista mikrofoneista reaaliajassa napatut ja yöllä tyhjästä Kiasmassa äänitetyt äänet prosessoidaan ja järjestetään teokseksi Kiasma-teatterin lavalla. Alkuasetelmana on vallitseva äänimaisema, joka siirtyy pikkuhiljaa ilmiselvästä piilotettuun, päivästä yöhön, ulko-ovien liikkeestä yksittäiseen taidekokemukseen ja sen jälkeiseen mielentilaan.

KOHTAUKSIA TEATTERISSA

Ville Walo pitää avoimet harjoitukset *Kohtauksia*-teoksestaan, jonka ensi-ilta on syyskuussa. Esitys tutkii esinetodellisuuden olemusta ja ihmisen suhdetta paperiin kulttuurin rakennusaineena, luonnonvarana ja lähes näkymättömän arkisena kommunikaation välineenä ja käyttötavarana. Paperin ja ihmisen suhdetta lähestytään jongleeraus, kirjoitetun sanan, piirroskuvien, elokuvakerronnan ja ääni-ilmaisun keinoin.

KATUSOITTOA PIHALLA

Katusoittajille ja -taiteilijoille on tarjolla – **Andy Warholin** hengessä – 15 minuuttia kuuluisuutta. Pääoven viereen nousee lava, jonka ohjelmasta vastaavat etukäteen Kiasmaan ilmoitautuneet esiintyjät.

YLLÄTYKSIÄ KAUPUNGILLA

Pidä silmät auki kaupungilla! Saatat kohdata viikonlopun aikana pinkkeihin pukuihin pukeutuneita Kiasman oppaita, jotka kertovat, miten pääset mukaan esimerkiksi yhteisen runon kirjoittamiseen.

Jonna Strandberg

Juhlavuoden erikoistarjous, 10-kortti, on nyt myynnissä! Kortti (50 e) sisältää kymmenen käyntiä Kiasmassa sekä tarjoukset kahvilassa ja kaupassa. Tule kymmenen kertaa tai tuo yhdeksän ystävääsi. Saat kortilla 10% alennuksen kertaostoksesta Kiasma-kaupassa ja Café Kiasmassa viidellä eurolla viinilasillisen koko juhlavuoden ajan.

Kaunis näyttely

Saako nykytaiteen näyttelyä kutsua kauniiksi? Jos teoria ja estetiikka joutuvat vastakkain, kumpi voittaa? Miten teoksille löytyy juuri oikea paikka? Kuraattori Leevi Haapala kiersi Kuvan jälkeen -kokoelma-näyttelyn ja kertoi miten näyttely syntyi.

MITEN NÄYTTELY ALOITETAAN?

Näyttelyn ensimmäinen huone on valkoinen, rauhallinen. Leevi, miksi tämä huone näyttää tältä, miksi juuri nämä teokset ovat näyttelyn ensimmäisessä huoneessa? ”Tässä alussa teemana on Melkein kuva. Halusimme, että kun katsoja astuu näyttelyyn, hän näkee heti jotain sellaista, joka saattaa hänet pysähtymään teosten ääreen, keskittymään kuvaan, löytämään sen. Halusimme, että katsoja rauhoittuu ja avautuu näyttelylle jo ensimmäisessä huoneessa. Esimerkiksi **Yishai Jusidmanin** valkoisella valkoiselle maalaamaa teosta ei näe vain vilkaisemalla, sitä pitää todella katsoa.”

Näyttelyn suunnittelu alkaa sen yleisen teeman pohtimisesta. Kokoelmanäyttelyn suunnittelu jatkuu niin, että Kiasman kokoelmista etsitään teemaan sopivaa taidetta. Missä vaiheessa näyttelylle syntyi alaotsikoita? Syntyivätkö ne teorioiden pohjalta, vai alkoivatko teokset itseksään ryhmittäytyä tietynlaisiksi kokonaisuuksiksi? ”Oikeastaan sekä että. Kun käy läpi monta tuhatta teosta, ne alkavat ikään kuin kasaantua. Sitä alkaa huomata, että näillä ja näillä teoksilla voisi olla tekemistä keskenään joko sisällöllisesti, taiteilijan ajatusmaailman mukaan tai visuaalisesti. Sen jälkeen on pohdittava mikä olisi se yhteinen nimittäjä, joka on riittävän väljä ja hienovarainen eikä niputa taiteilijoiden hyvinkin erilaisia teoksia väärällä tavalla yhteen. Aluksi teemoja hahmotui kahdeksan, mutta määrä kiteytyi lopulta näihin neljään.”

Vaikka näyttelyn ensimmäisen huoneen teoksia yhdistää ajatus, ne myös näyttävät hyvin kauniilta yhdessä. Kumpi on määrävämpi tekijä näyttelyä tehtäessä, ajatus vai se, miltä ne näyttävät? ”Molemmilla on vaikutusta. Ensin oikeastaan merkitsee vain ajatus, sisältö, teemat mutta kun päästään tilaan ja ryhdytään rakentamaan, nousee itse näyttely esiin, se miltä kokonaisuus näyttää. Tähänkin huoneeseen oli alun perin ajateltu useampia teoksia ja nämäkin vaihtoivat paikkaa monesti – lopullisen päätöksen sanelee se kaiken yhdistävä visuaalinen estetiikka, joka tekee näyttelyn.”

Kauniin ensimmäisen huoneen jälkeen toinen huone herättää – tämä ei ole enää kaunista ja valkoista. Mikä on tämän toisen huoneen juoni? ”Tässä huoneessa aisteille tarjotaan enemmän,

värien lisäksi myös eri materiaalivalinnoilla on merkitystä. Esimerkiksi teos, jonka osana on käytetty sukkaa tuo taiteilijalle itselleen mieleen hiertyneen kantapään!”

TAITEILIJOITA JA TEKNIKKAA

Seuraava huone lisää kokemuspalettiin taas uuden elementin, liikkuvan kuvan. ”Näissä teoksissa hämärretään liikkuvan kuvan ja staattisen maalauksen rajaa.” Kun teoksissa käytetään liikkuvaa kuvaa, tulee mukaan myös tekniikka, joka näkyy yhdessä huoneessa kovin eri tavoin. Esimerkiksi **Elina Brotheruksen** teos on vain kuva seinällä, projektori ei näy eikä näyttöä käytetä, kun taas **Marjatta Ojan** teoksessa projektori on kirjaimellisesti jalustalla.

Kuka päättää minkälaista ja kuinka näkyvää tekniikkaa teosten esillepanossa käytetään? ”Yleensä se on taiteilija. Esimerkiksi Ojan teoksissa tekniikka näkyy aina, se on tavallaan osa kokonaisuutta. Sen sijaan Brotherus on esittänyt samaa videoteosta sekä suoraan seinälle heijastettuna, että näytöltä – nyt hän halusi sen tällä tavoin, vaikka minua melkein olisi viehättänyt plasmanäyttö. Se olisi tuonut siihen kenties vielä lisää intiimiyttä, plasman pinta olisi ikään kuin ollut se peilin pinta, johon alaston taiteilija heijastuu. Se olisi ollut minusta kylpyhuonemaisempaa, mutta taiteilija tietenkin päättää, millä tavalla hänen teoksensa laitetaan esille. Nykytaiteen museon kuraattorin tehtävässä yksi kiinnostava asia onkin nimenomaan elävien taiteilijoiden kanssa työskentely.”

Huoneen ainoa teos, jossa ei käytetä videota on **Anne-Karin Furunesin** muotokuva *Rita Roos*. Miten se sopii tähän liikkuvaa kuvaa pohtivaan huoneeseen? ”Kun kävelet teoksen ohi huomaat, että kuva elää, on siis liikkuvaa kuvaa sekin. Tämän teoksen sijoitukseen vaikuttikin se, että sille tuli löytää paikka, jossa katsoja on pakotettu kävelemään sen ohi. Toisaalta tämä on myös ensimmäinen teos, jonka näyttelystä näkee, jos tänne tulee Studio K:sta. Halusimme tähänkin alkuun teoksen, joka pysäyttää – kasvot tekevät sen aina.”

Kävelemme Studio K:n ja toisen kerroksen eteläisen parven läpi ja nousemme muuttaman rappusen kolmanteen kerrokseen. Tulemme näyttelytilaan, jonka tema on

Asenne metodina: sarja, toisto, tapahtuma. Oli luontevaa kulkea toinen kerros läpi siten kun teimme, mutta onko olemassa oikea tai väärä tapa kiertää tämä näyttely? ”Ei oikeastaan. Näyttely on suunniteltu niin, että tulet siihen mistä tahansa, pääset jonkin kokonaisuuden alkuun.”

ARKKITEHTUURIA

Kolmannen kerroksen eteläisimmässä huoneessa tuntuu siltä, kuin näyttely olisi arkkitehtuurin jatke tai toisin päin. **Vesa-Pekka Rannikon** putkilot ovat pehmeämpi versio ikkunaseinää kannattelevista pylväistä ja päivänvaloa siilaaavat ikkunaruuudut toistuvat **Jan Schoonhovenin** ristikoissa. Minkä verran rakennuksen arkkitehtuuri vaikuttaa näyttelyn rakentamiseen? ”Tämä huone on kyllä paras esimerkki siitä, miten arkkitehtuuria pääsee käyttämään näyttelyn hyväksi. Ihaile tätä kaunista luonnonvaloa! Täältä näkyy myös **Aimo Talevan** teos, joka on muistuma 1970-luvun arkkitehtuurin muotokielestä. Sen kokoaminen palasista on oma tarinansa, mutta teoksen huokuman ajan tunnelman yhdistäminen tämän talon edustamaan vuosituhanen vaihteen utopiaan luo myös omia merkityksiään.”

Kun näyttelyn suunnittelu alkaa teemoista ja teoksista, missä vaiheessa arkkitehtuuri astuu mukaan näyttelyn tekemiseen? ”Kyllä se kulkee mukana oikeastaan koko ajan. Kun tuntee talon ja kokoelmat, pohtii esimerkiksi teemojen kohdalla mihin ne istuisivat luontevasti. Missä esimerkiksi ovat parhaimmillaan pienet ja intiimit, läheltä katsottavat asiat, missä taas tilaa ympärilleen vaativat. Teemat, teokset ja tilat kulkivat yhdessä koko matkan.”

Näkymä seuraaviin näyttelysaleihin tuntuu jatkavan tämän huoneen tunnelmaa. Metallin hohde ja ruudukot toistuvat syvemmällä näyttelyssä houkuttaen jatkamaan kulkua. Onko tämä kokonaisnäkyminen katsojan päässä vai syntynyt suunnitellusti? ”Varmasti myös katsojan päässä, mutta kyllä tätä kokonaisuutta hiottiinkin näyttelymestari **Mikko Hintzin** ja näyttelyarkkitehti **Jari Kantasen** kanssa. Vaikka teosten sijoittelusta oli etukäteen tehty pohjakartta, etsivät teokset paikkaansa tiloissa oman aikansa, ennen kuin kaikki palaset ihmeellisesti loksahdivat paikoilleen.”

KAUNEUEDESTA

Kokonaisuus, joka huoneesta avautuu, on kovin kaunis, vaikka nykytaiteessa sitä adjektiivilla ei kovasti tavatakaan käyttää. Miltä nykytaiteen kuraattorista tuntuu, kun sinulle sanotaan, että näyttelysi on kaunis? ”Kuten näyttelyluetteloon kirjoittamassani artikkelissa tylsyyden ylittämistä ja ylistämisestä totesin, aikoinaan nykytaiteessa kauneus ei ollut arvo, koska perinteisessä kuvataiteessa sitä aikaisemmin se oli ollut ainoa arvo. Kun kyseessä kuitenkin on kuvataide, ovat sen tekijät luonnollisesti kiinnostuneita visualisuudesta ja kauneus on nyt alkanut palata nykytaiteeseen. Tästä näyttelystä onkin tullut palautetta nimenomaan taiteilijoilta – heitä sen esteettisyys miellyttää.”

Taiteilija voi siis tehdä kauniin tai vähemmän kauniin teoksen. *Kuvan jälkeen* -näyttely on nimenomaan kokonaisuutena kaunis, vaikka yksittäiset teokset eivät sitä haluaisikaan olla. Kokonaisuudesta vastaa kuraattori, joka nykytaiteessa lähestyy näyttelyä teemojen ja ajatusten pohjalta. Miten kuraattorille sallitaan kaunis näyttely? Meneekö uskottavuus, jos sanoo haluavansa tehdä kauniin näyttelyn? ”En usko että menee, mutta ehkä sitä ei ensimmäiseksi ääneen sanoisi. Kyllä minä mietin tuota. Uskon, että silloin pitää olla tietoinen siitä, miksi niin tekee, mitä sillä haluaa sanoa. Pohdin tätä viime Venetsian biennaalissa eräässä paviljongissa, joka oli tehty superkauniiksi. Tavallaan vaikutelma oli sillä tavalla vanhanaikainen, että lopputulos olikin hyvin uusi ja tuore. Ehkä se innoitti omalla laillaan, jäin pohtimaan miksei museoinstituutiossakin voisi tehdä kaunista näyttelyä.” Koska nykytaidetta ei stereotyyppisesti pidetä kauniina, onko kauniin nykytaiteen näyttelyn tarkoitus omalla tavallaan rikkoa ennakkoluuloja, hätkähdyttää? Onko rumuus ja rikkominen jo vanhanaikaista? ”Ehkä niinkin voisi ajatella.”

AIKOJA JA AJATUKSIA

Etelän valoisasta huoneesta astumme kolmannen kerroksen kapeimpaan tilaan. ”Kokonaisuus on rakennettu niin, että nähtyäsi ison ja avaran kokonaisuuden, keskityt sen jälkeen tarkempaa katsomista vaativiin teoksiin. Tässä pelataan valolla, astutaan hyvin valoisasta huoneesta tähän hämärämpään käytävään.”

”Kauneus on nyt alkanut palata nykytaiteeseen.”

Mikä tämän huoneen teoksia yhdistää? "Ajatus ja taiteilijan asenne. Vaikka teokset sinänsä ovat kovin erilaisia, löytyy taiteilijoiden taustoista ja ajatuksista samankaltaisuuksia, jotka nivovat ne teemaan. Koko tilassa keskitytään toistamisen, sarjallisuuden lisäksi esimerkiksi kuvalliseen häiriöön, siihen, mikä ei sovi. Lisäksi nykytaiteen aikakäsitys on tässä huoneessa myös läsnä. **Eino Ruutsalon** ja **Mika Taanilan** teosten ilmapiiri on sama, vaikka vuosikymmen ja toteutustapa eri. On myös kiinnostavaa, miten aikoinaan urauurtava 1970-luvun videotaide ja sinänsä jo paljon kehittyneempää tekniikkaa käyttävä 1990-luvun videotaide näyttävät tästä ajasta katsottuina yhtä vanhahtavilta."

Aimo Talevan akryyliveistos on loimottanut koko kolmannessa kerroksessa kiertämisen ajan, mutta näyttää nyt lähelle saavuttua erilaiselta. "Joitain teoksia on tarkoituskin katsoa niin kaukaa kuin läheltä. Kun veistoksen näkee esimerkiksi niiden teosten kanssa, jotka näkyvät tuolta eteläisemmistä huoneista, tulee siitä esiin eri puolia, kuin tästä läheltä, näiden teosten ympäröimänä katsottuina. Tässä tapauksessa teosta lähestytään ikään kuin eri aikakäsitysten kautta – kun Talevaa katsoo Ruutsalon kanssa ollaan 1970-luvulla ja tässä huoneessa sitten hyvinkin nykyhetkessä."

Kuvissa näkyvät skeittailijat käyttävät kaupunkitiloja tietoisesti toisin, kuin alun perin tarkoitettu. Saman huoneen lattialla on **Carl Andren** veistos, joka tekee museovieraan olostahankalan – mikä on oikein, mitä on tarkoitettu, astua sille, vai olla astumatta? "Teoksen päälle saa astua, mutta se ei ole itsetarkoitus. On hauska huomata miten selkeästi ihmiset varovat sitä, vaikka teosta ei mikään varoituslappu suojaakaan. Tottuneena museotyöntekijänä minun tosin on itsekin hyvin vaikea astua sen päälle."

Kun huoneesta kävelee ulos, häviää lattialla oleva veistos pikkuhiljaa näkyvistä. "Tämä tila suunniteltiin niin, että kun sitä lähestyy hissien suunnasta, näyttää se ensin tyhjältä. Pikkuhiljaa näkyviin tulee tuo lattialla oleva veistos, mutta kaikki muut teokset löytyvät vasta kun pääset itse huoneeseen. Tuon veistoksen oikean asennon löytäminen ei muuten ollut lainkaan vaivatonta, sitä soviteltiin paikalleen pitkään."

SISÄÄNKÄYNTI

Jos kävijä tulee suoraan kolmanteen kerrokseen, hän aloittaa näyttelyn katsomisen täältä. Kumpaa kautta tästä kuuluu jatkaa eteenpäin? "Kumpaa vain. Seuraavissa huoneissa on kaksi teemaa, jotka voi katsoa missä järjestyksessä tahansa."

Tämä huone näyttää siltä, että kaikki teokset ovat jotenkin tienneet paikkansa. Onko se huolella rakennettu illuusio, vai oliko joidenkin huoneiden rakentaminen helpompaa kuin toisten? "Oli itsestään selvää, että **Jacob Dahlgrenin** vaaleanpunainen seinä tulee tuohon. Se ei tosin ollut aivan yksinkertaista, koska seinä loppui kesken, se oli 17 senttiä liian lyhyt. Onneksi meillä on taitavia näyttelymestareita, jotka pidensivät seinää! Muut teokset sijoittuivat sitten pikkuhiljaa."

Ruudukko tulee silmille monesta kohtaa, erityisesti tässä huoneessa, jossa ruudukkoon yhdistyy näyttelyn melkein ainoa teos, josta voi selvästi sanoa, mitä se esittää. "**Sami Lukkarisen** teos on kiinnostava, koska se nimenomaan kertoo, mitä tapahtuu kuvan jälkeen. Kun kuva on ensin tyhjennetty, muokattu vaikka ruudukoksi, sitä on alettu uudelleen täyttää merkityksillä. Kuva tarjoaa myös erilaisen sisäänpääsyn tähän näyttelyyn herättämällä monenlaisia mielikuvia, kävijä voi lukea siitä monenlaisia tarinoita."

Seuraavassa huoneessa olevat **Joseph Kosuthin** teokset ovat kenties esillä viimeistä kertaa. "Oli varsinaisen kulttuuriteko saada nämä teokset esille ollenkaan, ne olivat päässeet niin huonoon kuntoon. Konservattorit työskentelivät monta kuukautta näiden parissa, ennen kuin ne uskallettiin laittaa esille. Työt otetaan kesäksi pois ja syksyllä katsotaan, voiko niitä laittaa uudelleen esille, vai joko ne päästetään lepäämään."

Näyttelyn tekemiseen liittyy paljon teknistä osaamista, konservointia ja seinien rakentamista nyt esimerkiksi. Minkä verran kuraattori pohtii näyttelyn tekemisen tätä puolta? "Jonkin verran. Kokoelmanäyttelyiden tekemisessä on se hieno puoli, että kaikki työ, mitä teosten entisöimiseen ja kuntoon saattamiseen tehdään, jää taloon, on meille tehtyä. Mieluummin teoksia näyttää sitten meillä kun pitää varastossa."

"Kyllä taide pysyy elossa niin kauan, kun sitä tulkitaan ja pohditaan eri tavoin."

KATSOTTAVISSA JA KOHDATTAVISSA

Onko taidetta olemassa, jos sitä ei kukaan näe? Tarvitseeko taide katsojan? Jos Kosuthin teokset ovat esimerkiksi nyt esillä viimeistä kertaa, mitä niille tapahtuu, kun ne viedään varastoon, kuolevatko ne? ”No, ne pyritään nyt dokumentoimaan nyt niin hyvin kuin mahdollista, mutta sitten ne jäävät tutkijoiden käyttöön. Kyllä taide pysyy elossa niin kauan, kun sitä tulkitaan ja pohditaan eri tavoin. Mitä sitten tapahtuu, kun sitä ei kukaan katso, kukaan ajattele, kukaan tulkitse, kukaan kirjoita – en tiedä, hyvä kysymys.”

Yksi kokoelmanäyttelyn tehtävistä on nostaa teoksia ihmisten kohdattaviksi. ”Tässä näyttelyssä on esillä noin 120 teosta ja jos miettii, että Kiasman kokoelmiin kuuluu noin 9000 työtä, on se tietenkin aika pieni osa. Tässä kolmannen kerroksen pohjoisimmassa huoneessa olevista teoksista ei itse asiassa yksikään ole koskaan aiemmin ollut esillä Kiasmassa.”

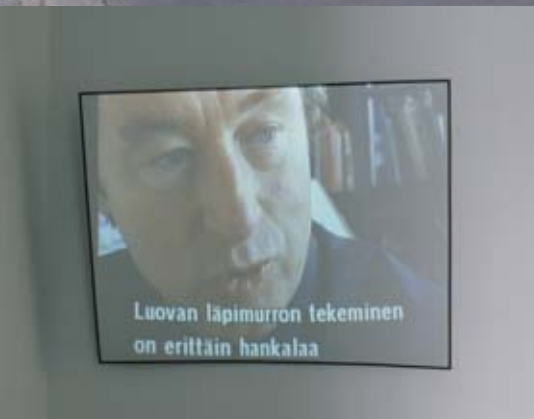
Näyttelyn teemoihin sopivia teoksia on kokoelmissa enemmän kuin näyttelyyn mahtuu. Miten suuri merkitys teoksia valittaessa oli sillä, että teos ei ole aikaisemmin ollut yleisön nähtävissä Kiasmassa? ”Se oli yksi ihan keskeisistä lähtökohdista teoksia valittaessa. Pikemminkin niin päin, että jos löysimme teoksen, joka muuten sopi teemaan, mutta oli ollut esillä aiemmin, pohdimme joka kerta onko teos niin oiva, että se saa anteeksi sen, että on ollut esillä aikaisemminkin. Tässä huoneessa on esimerkiksi seinällä teos, joka on ensimmäisiä teoksia, joita nykytaiteen museon kokoelmiin on hankittu, mutta joka on kuitenkin vasta nyt esillä ensimmäisen kerran.”

VAIKUTELMIEN VAIKUTUS

Näyttelyn viimeisessä huoneessa tekee löytöjä. Mikä tämän kokonaisuuden lähtökohtana oli? ”Tähän loppuun haluttiin jotain intiimiä, herkkää, jotain ilmavaa. Samalla halusin luoda tähän tunnelman taiteilijan työhuoneesta, josta löytyy luonnoksia, monia pieniä silmäiltäviä asioita. Mietimme jopa, että olisimme maalanneet tämän tilan jonkin väriksi, jotta olisimme saaneet tästä intiimimmän.”

▷ jatkuu sivulla 29

Kiasman historiaa:
 rakennustyömaa (1996),
 Outoöly-näyttely (2000),
 avajaisviikonloppu (1998)
 Steven Holl -video (1998),
 ARS 01, Lee Bulin teos-
 ripustus (2001), Dan
 Graham -näyttely (2002),
 Ehkä puhumme samasta
 -näyttely (2004), URB 06,
 Rancid Rockers (2006)

Tuntuu kyllä ihan kummalliselta että Kiasman avautumisesta on todella vasta kymmenen vuotta. Mitä oli ennen Kiasmaa? Ja mitä muuta tapahtui vuonna 1998?

Historian lehtien havinaa

Amerikkalaisen **Steven Hollin** suunnittelemaa Kiasmaa alettiin rakentaa Suomeen, jonka valuutta oli marka ja jonka kaduilla oli puhelinkoppeja. Kännköitähän ei vielä juuri näkynyt eikä varsinkaan kuulunut, ei ollut iPodeja, ei Facebookia eikä edes Googlea. **Bill Clintonin** suhde **Monica Lewinskyyn** kuohutti Steven Hollin kotimaassa, **Mika Häkkinen** voitti ensimmäisen maailmanmestaruutensa. Meillä presidenttinä oli **Martti Ahtisaari**. Eikö tunnukin todella kaukaiselta?

1900-luvun loppuvuodet ovat itse asiassa olleet aikamoista informaatioteknologian myllerrystä. Sähköpostin,

KUUVI KKA-NEA HEISTO, NANA HEINÄN, HANNU KARJALAINEN,
 ANTTI KOTIALAINEN, LEENA MÄRKÄNEN, MAJJA MIEHTINEN,
 PIIRE MYKKÄNEN, JENNI NURMINEN, PENTTI VIRANEN, jmm@om.fi

internet-sovellusten ja mobiiliteknologian kiihtyvä esiinmarssi mullisti monen ajankäytön ja ylipäättään käsityksen ajasta ja sen kulumisesta ja siitä, mitä yhdessä työpäivässä voi saada aikaiseksi. Milleniumia kohti kaaduttiin vauhdilla ja yhtäkkiä kaikilla tuntui olevan koko ajan kiire. Elämänrytmin tempo hypähti salakavalasti aivan toiselle tasolle kuin aiemmin.

Kiasman vuosituhatosen ensimmäinen näyttely oli osuvasti taiteen ja tietokoneiden suhdetta tutkiva *Outoäly*. Tämän ja muidenkin näyttelyiden välityksellä Kiasma profiloitui mediataiteen kiinnostavaksi esittelijäksi. **Erkki**

Huhtamo peilasi tuolloisen Kiasma-lehden haastattelussa tarvetta ymmärtää nykykulttuurin ja teknologisen kehityksen suhdetta. Hänen mukaansa tarvitsemme media-arkeologiaa, jotta voisimme ymmärtää mikä tietokonekulttuurissa ja teknologiassa on todella uutta, ja jotta voisimme ymmärtää teknologian kehitystä paremmin kokemuksen tasolla. Mitä ajankohtaisinta puhetta yhä!

Kiasma-lehti alkoi ilmestyä jo hyvissä ajoin ennen varsinaisen museorakennuksen valmistumista ja avajaisia. Sen ensimmäiset numerot viestivät tekijöidensä kihelmöivää odotusta, intohimoa ja sitoutumista suureen hankkeeseen.

Nyt oli taidertintamalle tulossa jotain ihan uutta, niin rakennuksen kuin sisällön suhteen.

Alusta saakka Kiasmaa markkinoitiin kaupunkilaisten olohuoneena, museona, jonka kynnyks halutaan pitää alhaalla ja johon pääsee tutustumaan edullisesti, vain kaljatuopin hinnalla (sittemmin kaljan hinta on tainnut laskea ja pääsylipun nousta).

Sama henki välittyi myös Kiasma-lehden 2-numerosta, jossa kerrotaan Kiasman rakentajille tarkoitetusta nykytaiteen opintopiiristä. Se kokoontui viisi kertaa rakentamisen aikana yhdessä museo-

Kiasma

Nykytaiteen uusi haaste
Banaalia ja arkipäiväistä – vai onko?
URB-tähtenä Storm
TeatteriNYT!

työmaan parakeista. Vajaa parikymmentä rakennusmiestä pohti museopedagogin kanssa miksi nykyisin tehdään sellaista taidetta kun tehdään, mikä tekee taiteesta taidetta ja mistä tässä kaikessa oikeastaan on kyse, pelkämästä vitsailusta vai kenties elämän eväistä?

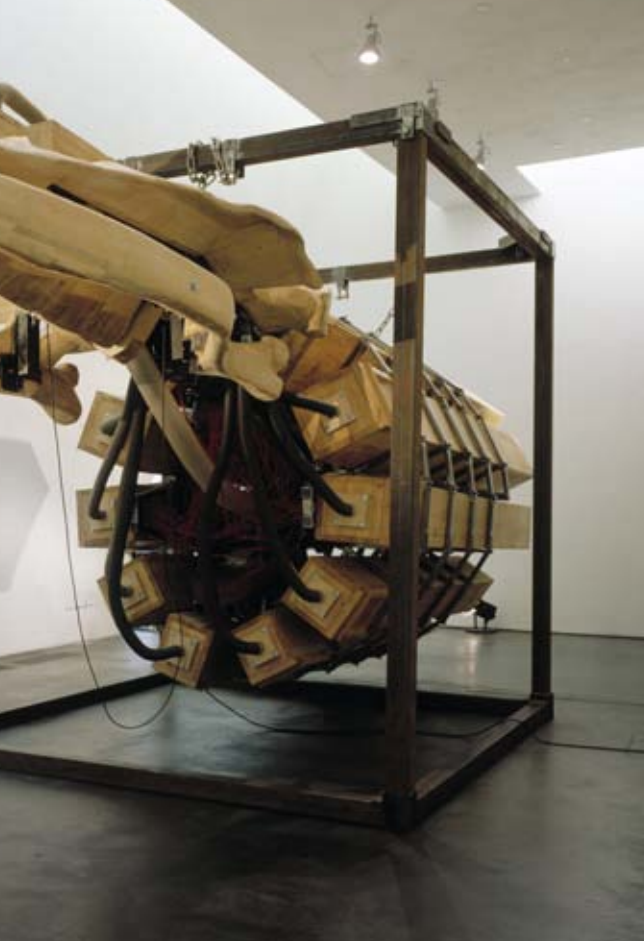
Peruskysymysten äärelle päästiin myös siinä polemiikissa, jonka Kiasma-hanke synnytti. Paitsi innostusta, uusi ja uljas Nykytaiteen museo herätti myös kiihkeää vastustusta. Tontti nähtiin liian pienenä, rakennuksen hahmo teräsmakkarana tai pölynimurin suuttimena, ja niin edelleen. Kiasma oli joidenkin mielestä aivan liian lähellä Mannerheimin ratsastajapatsasta.

Kiasman rakennustyömaata kiertävä suoja-aitakin aiheutti kuuhuntaa. Aidan elävöittämisestä järjestettiin kilpailu. Taideopiskelijat maalasivat aidan **Nanne Praudan** voittoehdotuksen mukaan pirteän pinkiksi, mutta Mannerheimin ratsastajapatsaan kohdalla aita piti jättää "neutraalin" harmaaksi.

Rakennuksen valmistuttua taideopiskelijat sahasivat kiistanalaisen aidan kolmionmuotoisiksi paloiksi, jotka toimivat pääsylippuina Kiasmaan. Näitä pinkkejä pilettilkolmioita onkin sitten tippunut pikku hiljaa Kiasman kassalle vuosien mittaan.

Ensimmäisissä Kiasma-lehden numeroissa silmä kiinnittyi silloiseen uuteen logoon, palloon, joka elää ja vaihtaa paikkaa. Slogan oli: ota selvää. Kiasman 10-vuotisen taipaleen aikana onkin ollut mahdollisuus ihmetellä yhtä jos toista, globalisaatiota, aktivismia, avantgardea, reargardea, ARSia, URBia, monikulttuurisuutta, hip hoppia...

Kiasma-lehden numeroita selaillessa monet itselle merkittävät näyttelyt palautuvat näynomaisesti mieleen, kuten rajua **Bruce Naumann**, tuoksuva ja haiseva **Cildo Meireles**, läpikuultava **Nina Roos** ja vimmainen **Kalervo Palsa**. Lehden sivuilla omaan maailmaansa kutsuvat

Kiasman historiaa:

Nina Roos -näyttely (1996), Kiasman kokoelmat, Markus Copperin teos (1999), Café Kiasma (2002), Kalervo Palsa -näyttely (2002), Cildo Meireles -näyttely (1999) Kiasmalehti, Omissa maailmoissa (2005), ROR-näyttely, Panu Puolakan teos (2001), Kiasman naapuri, VR:n makasiinit (2007), Kiasma (2003)

niin mystinen **Markus Copperin** valas, **Santeri Tuorin** videomuotoinen vesiputous kuin **Panu Puolakan** suunnittelema TV2-virityskuva-aiheinen ryijykin.

On virkistävää huomata että varhaisissa Kiasma-lehdissä esitetyt puheet nykytaiteen museosta elävänä, muuttavana ja liikkeelle panevana voimana eivät ole jääneet sanahelinäksi. Kiasman ohjelma ei näinä kymmenenä vuotena ole onneksi pysynyt ainoastaan museon seinien sisäpuolella, vaan eri projektit ovat levittäytyneet Helsingin eri kaupunginosiin. Puhuttakaan hulluudesta mutta silti ihan vakavasta Kiasman kiertokoulusta, jossa eri aineita opetettiin nykytaiteen avulla.

Mitä meillä todella oli ennen Kiasmaa? Lyhyen mutta intensiivisen historiansa aikana se on vakiinnuttanut paikkansa sekä kaupunkikuvassa että ihmisten ainutlaatuisena kohtaamispaikkana siinä määrin, että ainakin minun on vaikea hahmottaa mielessäni Mannerheimin aukiota enää ilman Kiasmaa. Kiittelystä merimakkaraa on tullut osa arkea, ilman sitä emme enää osaa olla.

□ Arja Miller

Kiasman uusi intendentti Arja Miller tutustui museon kymmenvuotiseen historiaan lukemalla 37 Kiasma-lehteä.

FULL HOUSE, minimalismia Kiasmassa

Kiasman juhlavuoden näyttelytarjonnan päättää yhteistyönäyttely FULL HOUSE, jossa paneudutaan kuvataiteen minimalistiseen suuntaukseen. Näyttely on laajuudessaan ensimmäinen merkittävä amerikkalaisen minimalismin esittely Suomessa.

Näyttelyssä Kiasman Kouri-kokoelma ja sen amerikkalaista minimalismia edustavat teokset saatetaan vuoropuheluun New Yorkin Guggenheim-museon kokoelmista valittujen teosten kanssa. Siinä seurataan 1960-luvulla taiteen katsomisen ja kokemisen konventioita muuntaneen taidesuunnan jatkumista myös nykypäivään.

Minimalismi nosti tarkastelun kohteeksi taideteoksen tilalliset ja ajalliset kysymykset. Samalla keskeiseksi teoksen kokemisen paikaksi muodostui katsojan ruumiillisuuden ja teoksen esi-neellisyyden välinen jännite ja vuorovaikutus. Varhaisvaiheen teollisten esineiden kaltaisten teosten ohessa minimalismissa oltiin alusta lähtien kiinnostuneita tilallisen illuusion luomisesta muun muassa valon keinoin. Esimerkiksi **Dan Flavinin** neonputki-teokset luovat miltei aineettoman jatkuvuuden

illuusion tilaan. Myöhemmin esimerkiksi **Olafur Eliasson** ja **James Turrell** ovat jatkaneet työskentelyä erilaisissa tiloissa niin, että taidekokemus saa suorastaan ihmeenomaisia piirteitä. Katsojan havaintokyky haastetaan ääriarjoille.

Näyttely tuo esiin teoksia, joissa kuvallinen illuusio on tuotettu loogisilta näyttävien systeemien tai matemaattisten järjestelmien avulla sekä teoksia, joissa tilallinen kokemus korostuu teosten ja katsojan vuorovaikutuksessa. Erilaiset materiaalit aspiriinista suolaan ja sellofaanipäälyksisiin karamelleihin muodostavat kasoja tai kekoja tilaan, toisaalta immateriaalisuuden tuntu, toisaalta maksimaalinen koko tai massa täyttää Kiasman neljännen ja viidennen kerroksen tilat.

Katsojan osallistuminen on teoksen kokemisessa oleellista. Pelkkä silmin tapahtuva havainnointi ei riitä näiden teosten merkityksen välittymiseksi. Yleisön fyysinen läsnäolo tilassa avaa teosten kokemukselliset ulottuvuudet. Sisään astumisen, katsomisen, tuntemisen, kiertämisen kautta minimalismin kokemuskyläinen maailma avautuu.

□ Marja Sakari

Dan Flavin: Untitled (To Anne Marie and Gianfranco), 1989

PETRI LAGUS / KAA

Aina ajankohtainen Aasia

Marraskuun alussa avautuva näyttely *Pilviin piirretty* koostuu aiheiltaan maasta kohti pilviä kurottautuviin teoksiin. Taivas kaikkinen metaforineen ja symboliarvoineen on aina ollut keskeinen osa monissa aasialaisissa uskonnoissa ja kulttuuritraditioissa. Nyt maasta irtautuminen ja lentoon lähtö tapahtuu taiteilijoiden teoksissa kuin toteen käyvä unena, leijailuna maan ja taivaan välillä, irti arkitodellisuudesta, painovoiman lakia ja mittakaavaa rikkoen.

Kiasma on profiloitunut viime vuosina aasialaisen nykyaikaisen taiteen esittelijänä. Indonesialaisia, japanilaisia, kiinalaisia, korealaisia, malesialaisia ja thaimaalaisia samoin kuin keskiaasialaisia taiteilijoita on nähty sekä ARS-näyttelyissä että muissa museon kokoamissa yhteisnäyttelyissä.

Suomessa on muutenkin ansiokkaasti tuotu esille tämän laajan maanosan rikasta nykyaikaa. Aasia on aina ajankohtainen: sen jatkuvasti kehittyvää nykyaikaa kenttää ja satojen lahjakkaiden taiteilijoiden tuotantoa ei muuttamalla näyttelyllä voikaan ammentaa tyhjäksi.

Maailman globalisoitumisen myötä useat Aasian maat vaikuttavat myös suomalaisen elämänmenoon monella tasolla hyvinkin konkreettisesti – niin hyvässä kuin pahassa. Sitä tärkeämpää onkin pyrkimys pysytellä ajan tasalla myös näiden maantieteellisesti etäisten, mutta vaikutuksiltaan läheisten alueiden nykyaikaisen kulttuurin muutosten virrassa.

Kulttuurisen tiedon aktiivisen päivittämisen ja uusien yhteistyöverkostojen luomisen kautta voimme paremmin ymmärtää ja arvostaa omasta maailmankuvastamme poikkeavia käsityksiä ja maailmankuvia. Tässä taide toimii oivallisena välittäjänä ja ihmisiä yhdistävien kokemusten tulkkina.

□ Jari-Pekka Vanhala

Kiasma Baselissa

Kesäkuun alussa Art 39 Basel -taidemesseilla esittäytyy yli 300 galleristia ja yli 2000 taiteilijaa Pohjois- ja Etelä-Amerikasta, Euroopasta, Australiasta ja Afrikasta. Sveitsiläisessä taidetapahtumassa kohtaavat niin taiteen tekijät, heidän galleristinsa kuin suuri yleisö. Kiasma on kutsuttu ensimmäisenä pohjoismaisena museona esittelemään toimintaansa tässä kansainvälisessä seurassa. Art Baseliin odotetaan yli 50 000 kävijää muutaman päivän aikana. □

Sinustako
Kiasman
Ystävä?

www.kiasma.fi

"Haluamme, että Kiasmassa käy mahdollisimman paljon ihmisiä nauttimassa taiteesta, ei täyttämässä valtionhallinnon asettamia kiintiöitä!"

Berndt Arell

Kiasman johtaja

"Kiasman ulkopuolinen varainhankinta on käytännössä sitä, että rahoitusta pyritään hankkimaan mahdollisimman monelta taholta."

Sanna-Mari Jäntti

Yhteistyöpäällikkö
Markkinointi &
sponsorointi

Taide pyhittää keinot?

Kymmenvuotias valtion omistama museo tasapainoilee jatkuvasti taiteellisen kunnianhimon ja taloudellisten realiteettien veitsenterällä. Kiasman tehtävä on tarjota mahdollisimman monelle tilaisuus kohdata aikamme kiinnostavinta taidetta. Taiteen tekeminen, tuottaminen ja esille asettaminen sekä puitteitten ylläpitäminen ei kuitenkaan ole ilmaista – mikä on oikea taho vastaamaan kustannuksista? Valtio eli veronmaksajat, yksityiset yritykset tai lahjoittajat vaiko kenties museoyleisö? Vaikuttaako laskun maksaja siihen, minkälaista taidetta hänen rahoillaan nähdään?

“Riippumatta siitä, tuleeko rahoitus valtiolta, yritykseltä, tai yksityiseltä lahjoittajalta, rahoitus on sijoitus yhteisesti tärkeäksi koettuun toimintaan.”

Museonjohtajan tärkein tehtävä, yhdessä museossa työskentelevien asiantuntijoiden kanssa, on pitää huolta siitä, että Kiasmassa nähdään mielenkiintoista, laadukasta ja ajan-kohtaista nykyaikaa. Yhteistyöpäällikön toimenkuvaan kuuluu yhä laajemmin myös valtion rahoittamiin organisaatioihin juurtunut ulkopuolinen varainhankinta, josta yritysten tekemä sponsorointi on tutuin osa. Kärjistäen voisi sanoa, että vastakkain ovat siis taide ja raha – epäpyhä liittoko? Kiasman johtaja **Berndt Arell** ja yhteistyöpäällikkö **Sanna-Mari Jäntti** vastaavat.

Miten Kiasman juhlavuosi on alkanut?

BA Erinomaisesti. Olen koko tämän vuoden sisältötarjontaan erinomaisen tyytyväinen, nykyaikaisen moninaisuus tulee esiin kokonaisuudesta hienosti. Koko vuoden esillä oleva kokoelmanäyttely Kuvan jälkeen sekä juhlanäyttely Notkea Katu edustavat taiteessa ja yhteiskunnassa ajankohtaisiin teemoihin keskittyviä nykyaikaisen näyttelyitä. Keväällä esillä olleet **Julian Schnabel** ja **Nan Goldin** aloittivat nykyaikaisen klassikkojen esittelyn, joka huipentuu syksyllä. **FULL HOUSE** -näyttely esittelee kansainvälisen nykyaikaisen helmiä yhdistäen Kiasman Kouri-kokoelman teoksia New Yorkin Guggenheim-museon kokoelmien teoksiin. Lisäksi kokonaisuutta syventävät laajuudeltaan pienemmät, omalla tavallaan tarjontaa täydentävät näyttelyt.

S-MJ Juhlavuosi on käynnistynyt myös taloudellisen menestyksen mittarein arvioiden todella hyvin. Museon kävijämäärät ovat kasvaneet tavoitteidemme mukaisesti ja uudenlaiset, pitkään valmistellut yhteistyömuodot ovat vihdoin realisoituneet. Olen tyytyväinen keväällä perustetun Kiasman Tukisäätiön vauhtiin päässeeseen toimintaan sekä Kiasman juhlavuoden valtuuskunnan aktiiviseen rooliin. Yritysyhteistyönkin puolella yrityskumppanijoukkomme on kasvanut kiinnostavilla tulokkailta.

Kun taiteen ystävä vierailee Kiasmassa, kuka maksaa taide-elämyksen?

BA Kiasman perusmäärärahat tulevat valtiolta. Nykyaikaisen museon poikkeuksellinen asema kansallisgalleriana kertoo suomalaisen kulttuurielämän vireydestä ja taiteen yhteiskunnallisen itseisarvon tunnistamisesta. Suurin osa valtion

rahoituksesta menee kuitenkin puitteiden ylläpitämiseen, rakennuksen vuokraan, sähköihin, palkkoihin ja muihin organisaatioille välttämättömiin kustannuksiin. Valtion tuki on myös sidottu kävijämääriin, eli mitä enemmän kävijöitä meillä on, sitä todennäköisemmin seuraavan vuoden budjettiamme ei edellisestä leikata. Tämä ei kuitenkaan ole se syy, miksi teemme tätä työtä. Haluamme, että Kiasmassa käy mahdollisimman paljon ihmisiä nauttimassa taiteesta, ei täyttämässä valtionhallinnon asettamia kiintiöitä!

Yhä pienempi osa valtion tuesta jää sisällön tuottamiseen, nykyaikaisen kokoelmien kartuttamiseen tai näyttelyiden tekemiseen. Esimerkiksi kansainvälisesti kiinnostavimpien taiteilijoiden teosten hankkimiseen ei kerta kaikkiaan perusmääräraha riitä. Myös yksittäisten näyttelyiden rahoitus koostuu nykyisin monesta eri lähteestä. Kun kansainvälisesti kiinnostavan taiteilijan näyttelystä koituvat kustannukset voidaan jakaa useamman toimijan kesken, kaikki osapuolet hyötyvät.

Kiasman tuleva lähempi yhteistyö **FRAMEn** (Finnish Fund for Art Exchange) kanssa on kehitysaskel tähän suuntaan. Sama pätee niin kansainvälisiin museoiden välisiin verkostoihin kuin galleriayhteistyöhönkin.

S-MJ Kiasman ulkopuolinen varainhankinta perustuu nk. mixed funding -periaatteeseen, joka käytännössä tarkoittaa sitä, että rahoitusta pyritään hankkimaan mahdollisimman monelta taholta. Tällä hetkellä museovierailun tekevät mahdolliseksi valtion ja museovieraan itsensä lisäksi neljä pääyritysyhteistyökumppania ja useampi muu yhteistyökumppani. Kiasman Tukisäätiön toiminnan myötä tulevaisuudessa museovierailun kustannuksiin osallistuvat myös yksityiset henkilöt ja yhteisöt, jotka pitävät nykyaikaa ja suomalaista nykyaikaisen museota tärkeänä.

Onko valtiolta tuleva raha jollain tapaa sitoumuksettomampaa kuin muista kohteista tullut raha?

BA Kaikilla rahoittajilla on aina näkemys siitä, minkälaista toimintaa he haluavat taloudellisesti tukea tai ylläpitää. Valtion rooli ei tässä suhteessa poikkea muista rahoittajista. En usko, että kulttuurialallaan mikään toimija enää odottaa rahoituksen tipahtavan syliin automaatt-

tisesti. Rahoittajat myös kiinnittävät entistä enemmän huomiota tulosten raportointiin – oman toiminnan merkitys ja arvo tulee kyetä välittämään.

S-MJ Näkemykseni mukaan rahoitus on aina sijoitus. Riippumatta siitä, tuleeko rahoitus valtiolta, yritykseltä, tai yksityiseltä lahjoittajalta, rahoitus on sijoitus yhteisesti tärkeäksi koettuun toimintaan. Jokaisen taloudellisen tuen saajan tulisi tuntea vastuuta rahoittajan suuntaan. Tarkoitin tällä sitä, että organisaatioiden johtamisen tulee perustua selkeään strategiseen tavoitteiden asettamiseen ja jatkuvaan kehittymiseen. Myös toiminnan läpinäkyvyys on tärkeää. Tästä näkökulmasta katsottuna valtio on rahoittajana hyvin samankaltainen kuin mikä tahansa muu taho.

Tukisäätiö, valtuuskunta, lahjoitukset – mitä tapahtuu sponsoroinnille?

BA Kiasma on aina ollut edelläkävijä yritysyhteistyön kehittäjänä ja toteuttajana. Kiasman toiminnan alusta saakka on ollut selvää, että yrityskumppanien kanssa toimiminen on osa Kiasman toimintaa.

S-MJ Jo avautuessaan Kiasma oli ulkopuolisen varainhankinnan edelläkävijä. Kymmenen vuotta sitten se tarkoitti yritysyhteistyötä ja innovatiivista markkinointia. Tällä hetkellä kulttuuriorganisaatioiden ulkopuolinen varainhankinta on kehittymässä yksityisten lahjoitusten suuntaan. Myös tässä Kiasma toimii edelläkävijäroolissa. Jatkossa yrityskumppanien rinnalle nousevat rahoittajina ja yhteistyökumppaneina myös Kiasman Tukisäätiön lahjoittajat, jotka voivat olla yksityisiä henkilöitä tai yrityksiä. Laajentamalla rahoitus pohjaa voi Kiasman kaltainen kulttuuriorganisaatio varmistaa jatkuvuuden ja rahoitusmallien joustavuuden haasteellisessa toimintaympäristössä.

Yritysyhteistyötä ei ole koskaan Kiasmassa nähty vain keinona lisärahoituksen hankkimiselle. Yritysyhteistyökumppanit ovat tärkeässä asemassa esimerkiksi uusien yleisöjen saavuttamisessa ja yleisöpalvelun sekä markkinointikäytäntöjen kehittämisessä. Yrityskumppanien rooli Kiasmassa tulee olemaan myös jatkossa erittäin tärkeä.

Kuka päättää minkälaista taidetta Kiasma esittää?

BA Vastaan Kiasman sisältökokonaisuudesta yhdessä näyttely- ja kokoelmaintendenttien kanssa. Yksittäisten näyttelyiden sisällöistä päättäminen on pitkälinen näyttelykohtainen prosessi, johon osallistuvat minun lisäksi museon sisältöasiantuntijat, intendentit, amanuenssit ja muut taide-alan ammattilaiset. Jokaisella näyttelyllä on oma kuraattorinsa, joka on viime kädessä vastuussa niistä teoksista, jotka valmiissa näyttelyssä nähdään. Nykytaiteen museon kokoelmien kartuttamisesta vastaa lautakunta, johon lisäksi kuuluu sekä taiteilijoita että taidemuseoalan ammattilaisia.

S-MJ Johtaja ja sisältöyöntekijät.

Vaikuttavatko ulkopuoliset tekijät, esimerkiksi sponsorit, lahjoittajat tai markkinointi Kiasman sisältöihin? Eli arasteleeko Kiasma näyttelyissään sisältöjä, jotka voivat loukata jotakuta sponsoreista? Tai valitseeko Kiasma näyttelyihin töitä sen perusteella, että niitä on raflaavampaa markkinoida?

BA Näyttelyt syntyvät niistä teoksista, jotka yhdessä muodostavat parhaan mahdollisimman kokonaisuuden. Jos sisältö vaatii haastavampia kannanottoja, rohkeampia teoksia, totta kai noudatamme sisällön vaatimuksia.

Haluan tietenkin, että mahdollisimman moni tutustuisi esittämäämme taiteeseen, mutta esitämme kyseistä taidetta siksi, että uskomme siihen, sen arvoon, emme siksi, että sillä saavuttaisimme parhaan markkinoinnillisen tuloksen. Emme siis generoi näyttelyitämme popmusiikin tyyliin varmoja hittejä etsien, vaan luotamme siihen, että kun teemme työmme hyvin ja etsimme esille meistä kiinnostavimmat näyttelykokonaisuudet, saa vieraammekin parhaan elämyksen.

S-MJ Tässä kohtaa täytyy sanoa, että yhteistyökumppanimme haluavat tehdä töitä kanssamme, koska teemme uusia, rohkeita, yllättäviä asioita. Jos pyrkisimme hajuttomaan ja mauttomaan linjaan, emme olisi yhteistyöyrityksillemme yhtä kiinnostava kumppani kuin tällä hetkellä. Yritykset haluavat tehdä yhteistyötä organisaatioiden kanssa, joiden brändi on vahva ja arvopohjasta ei tingitä. Kiasma on aina ollut myös trendien kärjessä – ei kuitenkaan markkinoinnin, vaan nimenomaan sisällön kautta.

“Teemme yhteistyötä kaikkien kanssa, jotka haluavat edistää suomalaista nykytaidetta ja luoda Kiasmalle kansainvälisesti kiinnostavaa profilia.”

Jos annan Kiasmalle miljoona euroa, pääsenkö vaikuttamaan siihen, mitä teoksia sillä kokoelmiin hankitaan?

BA Et.

S-MJ Pääset vaikuttamaan kokoelmien muotoutumiseen niin, että antamalla lahjoituksella hankitaan enemmän tai vaikeammin saatavaa taidetta kuin kokoelmiin hankittaisiin ilman lahjoitustasi. Sen sijaan yksittäisistä hankinnoista päättää aina kokoelmien hankintalautakunta, jonne pääsyä ei voi ostaa edes miljoonalla eurolla.

Mitä hyötyä Kiasmalle on tukisäätiöstä? Minkälainen on museon ja taiteenkeräilijöiden ideaali suhde?

BA Kiasman Tukisäätiö toimii nimensä mukaisesti Kiasman tukena. Tuki tarkoittaa tässä

yhteydessä taloudellisen tuen lisäksi toiminnan tukemista esimerkiksi verkostojen kautta. Tukisäätiön toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja intohimoon. Itse koen hyvin tärkeäksi sen, että olemme löytäneet ympärillemme ihmisiä, jotka ovat valmiita antamaan aikaansa ja kontaktejaan edistääkseen Kiasman kehittymistä.

Kautta aikain on suurelta osin ollut taiteen keräilijöiden ansiota, että Suomeen on muotoutunut historiallisesti merkittäviä taidekokoelmia. Kansainvälisellä nykytaiteen kentällä museot ja taiteenkerääjät tekevät usein yhteistyötä. Yhteisenä tavoitteena on taiteilijoiden ja taiteen aseman edistäminen. Teemme yhteistyötä mielellämme kaikkien sellaisten tahojen kanssa, jotka haluavat olla mukana edistämässä suomalaista nykytaidetta ja luomassa Kiasmalle kansainvälisesti kiinnostavaa profiilia.

S-MJ Nykytaiteen kenttä on lähtökohtaisesti niin kansainvälinen, ettei siellä toimiminen onnistu ilman kansainvälisten käytäntöjen omaksumista. Kiasman Tukisäätiö edustaa meille uuden alkua siinä mielessä, että omien verkostojemme lisäksi meillä on nyt myös aktiivinen joukko tukijoita. Olemme Kiasmassa avoimia kaikenlaiselle yhteistyölle, koska Kiasman brändi on vahva ja olemme strategisesti loistavassa kehityskaarissa.

Taide ei tuota. Kenen velvollisuus on maksaa kustannukset, jotka koituvat siitä, että kuka tahansa voi kävellä sisään nykytaiteen museoon tutustumaan taideteoksiin, joiden hinnalla keskivertokansalainen eläisi useamman elämän?

BA Taide tuottaa useita asioita, myös rahaa. Taide tuottaa henkistä pääomaa, sivistystä, ja kulttuurista jatkuvuutta. Se tuottaa innovaatioita ja luo kontekstin uudenlaiselle ajattelulle. Taiteen taloudellinen arvo löytyy sekä suorien että epäsuorien vaikutusten kautta, kulttuuria harrastavien ihmisten on esimerkiksi todettu pysyvän terveempinä. Taiteella on myös merkitystä eri alueiden vetovoimaisuuden kasvattajana ja kansallisen imagon kehittäjänä. Esimerkiksi kun yritykset rekrytoivat uutta luovaa henkilökuntaa Helsinkiin, on Kiasmalla rooli alueen profiloijana.

▷ jatkuu

”Suuremmilla resursseilla Kiasma olisi kansainvälisesti näkyvämpi ja voisi viedä suomalaista nykytaidetta maailmalle vielä enemmän.”

S-MJ Minusta koko kysymyksenasettelu on vanhanaikainen. Jos taiteen rahoitusta ajatellaan nimenomaan sijoituksena, on Kiasman näkökulmasta selvää, että suurin rahoittaja ja samalla suurin hyötyjä on Suomen valtio eli kaikki sen kansalaiset, jotka nauttivat taide-elämysten tuottamasta hyvinvoinnista.

Taiteen ja taideorganisaatioiden toiminnan taloudellista vaikuttavuutta on tutkittu jo pitkään. Mittariston kehittäminen jatkuu edelleen ja nyt haasteena on löytää vertailukelpoista tutkimusmateriaalia siitä, miten taideorganisaatioiden toiminta todellisuudessa vaikuttaa yhteiskunnan taloudelliseen hyvinvointiin. Iso-Britannia on tällä hetkellä tutkimuksellisesti kärjessä, mutta sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa taloudellista vaikuttavuutta tutkitaan paljon. Keskustelu siitä, tuottaako taide taloudellista hyvinvointia ei enää ole sinänsä kiinnostavaa – merkityksellistä on kysyä, kuinka paljon taloudellista hyvinvointia taidesektori tuottaa ja mikä sen pitkän tähtäimen vaikutus on koko yhteiskunnan rakenteeseen.

Liittykö Juhlavuoden valtuuskunta rahoitukseen?

BA Siinä mielessä kyllä, että Valtuuskunnan mielipidettä ja ehdotuksia kuunnellaan erittäin herkällä korvalla, kun tehdään suunnitelmia rahoitusrakenteen kehittämisestä. Myös Valtuuskunnan kautta avautuvat yhteiskunnalliset verkostot ovat toki tärkeitä, kun mietimme rahoitusta laajasti.

S-MJ Valtuuskunta on ennen kaikkea ryhmä asiantuntijoita, joiden ammattitaidon ja osaamisen kautta meillä on mahdollista luoda selkeä strategista osaamista, joka muuten olisi mahdotonta. Uusien suunnitelmien jakaminen Valtuuskunnan jäsenten kanssa on auttanut minua kehittämään rahoitussuunnittelua luovasti ja ottamaan myös yhteiskunnan rakenteet huomioon laajemmin. Tunnettu Kiasmassa myös vastuamme asemastamme edelläkävijäorganisaationa. Toimintamme kautta on mahdollista vaikuttaa siihen, miten tulevaisuudessa yhteiskunnallinen päätöksenteko suhtautuu esimerkiksi kulttuuriorganisaatioiden ulkopuoliseen varainhankintaan.

Voiko rahaa olla liikaa? Eli kasvaako ruokahuilu syödessä? Mikä on Kiasman ideaali tilanne vuonna 2011?

BA Toiveeni Kiasman sisällön suhteen eivät muuttuisi vaikka rahaa olisi kymmenkertaisesti nykyiseen verrattuna. Kiasmaan tullessani minulla oli hyvin selkeä käsitys siitä, mikä oli Kiasman positio silloin ja mihin suuntaan halusin lähteä sitä kehittämään. Tämä kehitystyö on aloitettu, vaikka taloudellisten resurssien lisääntyminen antaa vielä odottaa itseään.

Rahoituksen lisääntyminen johtaisi todennäköisesti nopeasti kolmeen perusmuutokseen. Nopeimmin lisärahoitus näkyisi taidehankinnoissa. Kiasman kokoelmien laajentaminen kansainväliseen suuntaan on unelmani. Tätä ei kuitenkaan tapahdu ilman huomattavaa lisäpanostusta hankintabudjettiin. Toinen selkeä muutos tapahtuisi henkilöstön määrässä. Kiasman henkilöstö tekee loistavaa työtä haastavissa olosuhteissa. Yhtään ylimääräistä resurssia ei ole, eikä esimerkiksi tutkimuksen tekemiselle jää juurikaan aikaa. Lisärahalta palkkaisin lisää henkilökuntaa. Kolmas selkeä kehityskohta on Kiasman kansainvälisyys. Suuremmilla resursseilla Kiasman olisi mahdollista olla näkyvämpi toimija kansainvälisellä taidekentällä tehden suomalaista nykytaidetta tunnetuksi maailmalla. Yhteistyössä Kiasman Tukisäätiön kanssa uskon, että pääsemme kehittämään museon kansainvälistä toimintaa edelleen. Vaikutusten tulisi todella näkyä ARS-vuonna 2011.

Minun unelmani Kiasmalle on museon kansainvälisen aseman vakiinnuttaminen ja sisältötoiminnan laajentaminen. Tämän unelman toteuttaminen mahdollistaa koko suomalaisen taidekentän ja sen toimijoiden kehittymisen.

S-MJ Rahoituksen kanssa työtä tekevä ihmissel näkökulmasta rahaa ei toki koskaan voi olla liikaa. Tällä hetkellä haasteena on kuitenkin kattaa museon toiminnan perustarpeet. Keskiytymme toiminnan strategiseen kehittämiseen ja perustoimintojen turvaamiseen. Mutta suunnitelmat parempien aikojen varalle on jo tehty.

Uskon siihen, että jos unelmansa artikuloi tarpeeksi selkeästi, löytyy ihmisiä, jotka sitä ovat valmiita tukemaan. Kiasman unelma on jo löytänyt paljon uusia, merkittäviä tukijoita ja uskon, että tämän suuntauksen jatkuessa museon toiminta tulee olemaan entistä tukevammalla pohjalla vuoteen 2011 mennessä.

Milla Unkila

Kaunis näyttely... jatkoa

Tilan kokonaisvaikutelma on hyvin valoisa, vaikka huomion kohteena on pieniä asioita. Usein pienet yksityiskohdat nostetaan esille kohdennetun valaistuksen kanssa, mutta tässä tilassa ei. Oliko tämä yleisempi valaistus harkittu ratkaisu? "Oli. Näyttelyn muissa osissa on enemmänkin teoksia, joita nostetaan esille kohdennetulla valaistuksella. Jollain tapaa nämä teokset ovat kuitenkin luonnosmaisia – halusimme tilan, jossa ajatukset ikään kuin lentelevät vapaasti ilmassa. Voit poimia ajatuksia ilmasta, voit katsoa teokset juuri siinä järjestyksessä kuin haluat, keskittyä tai vilkaista. Näyttelyn viimeisessä huoneessa halusimme tarjoilla pieniä kevyitä huomioita. Tavallaan jos näyttelyn kiertää siinä järjestyksessä, kun nyt kiersimme, sekä näyttelyn alusta että lopusta löytyy jotain hienovaraista, joka houkuttaa näkemään."

Minkälaisessa tunnelmassa haluaisit, että ihminen lähtee näyttelystä? Minkä haluaisit jäävän katsojalle mieleen? "Haluaisin, että katsoja herkistyisi kuvallisille elementeille. Ehkä alkaisi nähdä enemmän ympäristönsään, huomioida asioita uudesta näkökulmasta, havaita asioita, joita aikaisemmin ei ole tullut ajatelleeksi."

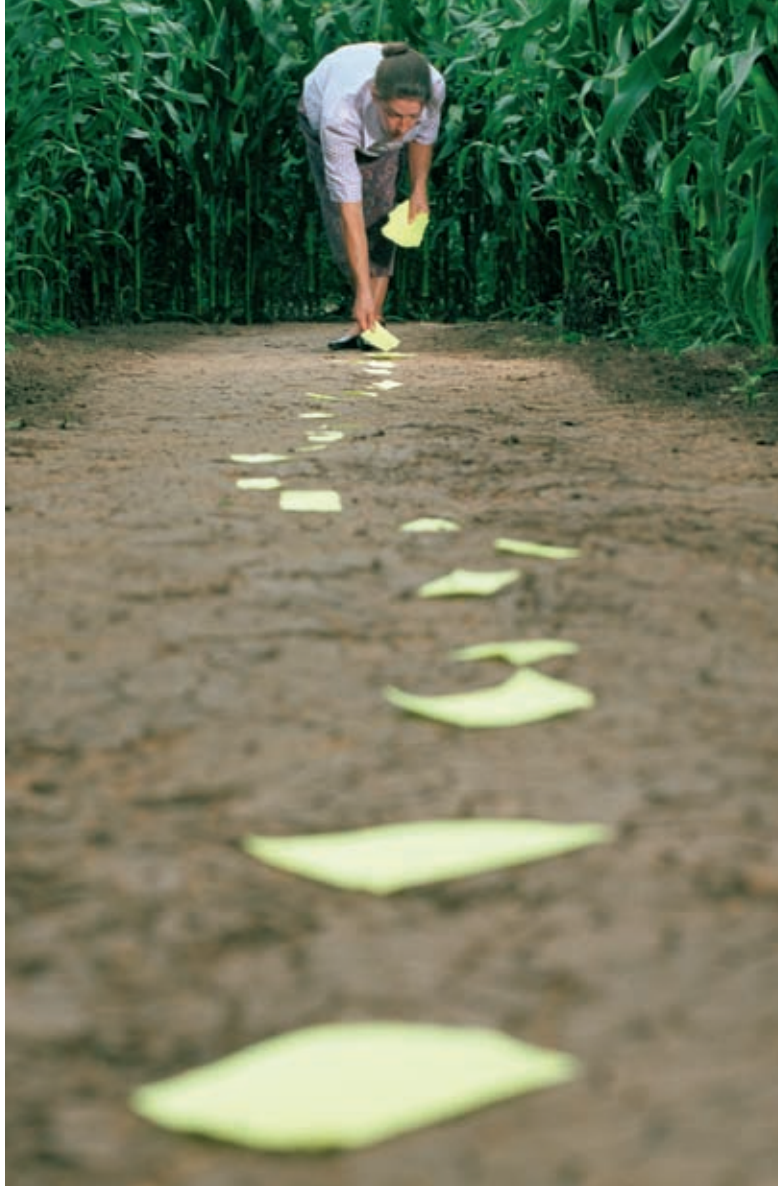
Katsoa näkemänsä, todella nähdä katsomansa – siinäpä elämänmittainen missio.

□ Milla Unkila

PIRIE MYKKÄNEN / KKA

Kuvan jälkeen -näyttelyn teoksia:
Sami Lukkarinen, Jacob Dahlgren ja Matti Braun.

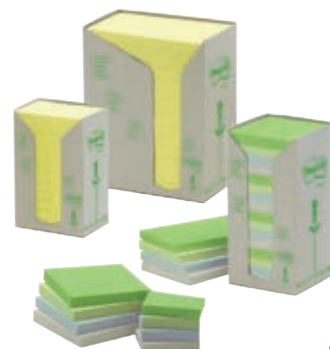

UUTUUS!

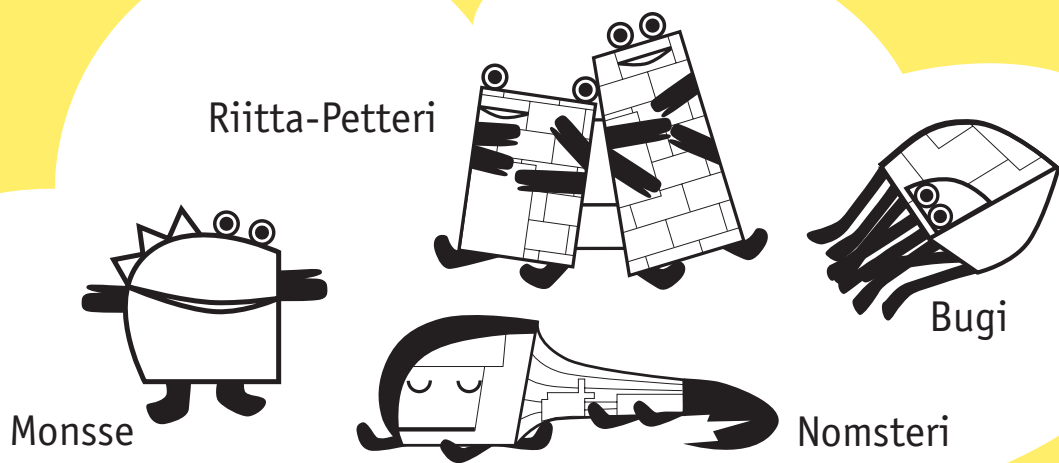
MILLAISEN JÄLJEN SINÄ JÄTÄT?

Paranna toimistosi ekotehokkuutta - ekologiset Post-it® viestilaput on valmistettu 100 % uusiopaperista. Nyt saatavilla toimistotarviketoimitajaltasi!

www.post-it.fi

3M

Monterit saivat nimensä, kiitos kilpailuun osallistujille!

Monsterimeininkiä

Juhlan kunniaksi: Monsterimeininkiä perheille!

Kiasmaan ilmestynyt mainio Monsteri-nelikko opastaa lapset, perheet ja kaikki muutkin lapsenmielensä säilyttäneet tutustumaan Kiasmaan lähemmin. Monsteri-leiman ovat saaneet jo kartat ja kierrokset. Tutustu Monsseen, Riitta-Petteriin, Bugiin ja Nomsteriin ja osallistu Kiasman monsterimeininkiin!

On yrityksiä, joissa mennään.

Muutos on pysyvästi jäädäkseen tullut olotila.

Sen nopeutta on turha siunailla, on mentävä eikä meinattava. Muutoksen kääntäminen kilpailueduksi vaatii vankkaa pohjatyötä, asioihin tarttumista, halua uida vastavirtaan sekä kumppanin, joka ajattelee samoin.

Deloitte. Kokonaisnäkemystä, täysillä, yhdessä.

Lasten Kiasmaradion toimittajat

KIASMA LAPSILLE

Lasten Kiasmaradio! (erityisesti turisteille) kuuluu lasten antama nimi heidän tekemälleen Kiasma-kierrokselle. Vironniemen päiväkodin ekaluokklaiset Asla, Elvi, Aamu, Mikael, Mirva ja Anja tutustuivat museoon pienissä tutkimusryhmissä ja löysivät jännittäviä näkymiä, kiinnostavia reikiä, monimuotoisia varjoja ja outoja heijastuksia. Lasten havainnot ja pohdinnat dokumentoitiin ja ne ovat museovieraiden kuultavissa äänioppaassa. *Lasten Kiasmaradio! (erityisesti turisteille)* on suomenkielinen ja sitä suositellaan varsinkin aikuisille. Kiasmaradio-kierrokset alkavat syksyllä.

KIASMATEMATIIKKA-KIERROS

Mitä tiedät Kiasmasta? Tiedätkö mikä juju piilee Kiasman liukuovien ruudukossa? *Kiasmatematiikka*-kierroksella tutustut Kiasma-rakennuksen saloihin perheesi tai ystäväsi kanssa. Ala-aulasta saat tehtäväpaperin, joka johdattaa omatoimisille rasteille Kiasman kerroksiin. Kierroksella mm. ratkaistaan Kiasma-krypto, kuunnellaan Kiasmaa ja tehdään oma veistos. Museolipulla, alle 18-vuotiaille museoon vapaa pääsy.

TAITEEN TASAVALTA

Kuka on Kiasman pääministeri? *Taiteen tasavalta* Kiasma esittäytyy. Monsterit ovat tämän tasavallan alivaltiosihteereitä ja taideteokset sen asukkaita. Kartta *Taiteen tasavaltaan* johdattaa Kiasman kokoelmista löytyvien teosten äärelle. Värikkään kartan voi ripustaa kotona seinälle. *Taiteen tasavalta* on myynnissä Kiasma-kaupassa ja verkkokaupassa www.kiasma.fi □

Näyttelyt | Notkea katu 9.5.–21.9., 4. ja 5. krs | FULL HOUSE, amerikkalaista nykytaidetta 17.10.2008–25.1.2009, 4. ja 5. krs | Jiri Geller 9.5.–24.8., Studio K | Leena Saarto 12.9.–19.10, Studio K | Kim Levin 17.10.2008–1.2.2009, Kontti | Pilviin piirretty 1.11.2008–3.2.2009 |
Kokoelmat | Kuvan jälkeen 11.1.2009 saakka, 2. ja 3. krs |
Kiasma-teatteri | URB 08 1.–10.8. | /teatteri.nyt 1.–12.10. |

www.kiasma.fi

PHS

KANSIKUVIA: NOTKEA KATU Matthew Buckingham; Miss väkijoukosta, 2003 (16 mm filmi -installaatio, ääni, 20 min luuppi) Courtesy of Murray Guy, New York.

Nykytaiteen museo Kiasma

Mannerheiminaukio 2, 00100 Helsinki
Info (09) 1733 6501, info@kiasma.fi

Kiasma on avoinna ti 10-17, ke-su 10-20.30

Liput 7/ 5 e, alle 18-vuotiaille vapaa pääsy.

Kiasma on liikkumisesteetön. Opaskoirat ovat tervetulleita.

Lipunmyynnissä ja teatterissa on tele/induktiosilmukka.

Kiasma-kauppa

Avoinna ti 11-17, ke-su 11-19
p. (09) 1733 6505

Café Kiasma

Avoinna ti 10-17, ke-su 10-20.30
p. (09) 1733 6661.

www.kiasma.fi

Tutustu ajankohtaiseen ohjelmistoon,
liity maksuttomalle Kiasmail-postituslistalle
ja poikkea verkkokauppaan ostoksille.

Kiasman Ystävät ry

Lisätietoja p. (09) 1733 6595

Kiasma-lehti | Julkaisija: **Nykytaiteen museo** | Vastaava toimittaja: vs. tiedotuspäällikkö **Milla Unkila** 09-1733 6507 | Toimitussihteeri: tiedottaja **Päivi Oja** 09-1733 6534 | Verkkototeutus: verkkomedia-suunnittelija **Justus Hyvärinen** 09-1733 6532 | Toimituksen osoite: **Kiasma, Nykytaiteen museo, Mannerheiminaukio 2, 00100 Helsinki** | Puh. 09-173 361, Fax 09-1733 6503 | Internet: www.kiasma.fi | E-mail: kiasma-lehti@kiasma.fi | ISSN 1455-173X | Ulkoasu ja taitto: **Timo Vartiainen** | Käännökset: **Valtasana** | Painopaikka: **F.G. Lönnberg** | Toimitus ei vastaa ohjelmisto-aikatauluihin tulleista muutoksista. | **YHTEYSHENKILÖT** | Museonjohtaja **Berndt Arell**, Museonjohtajan assistentti **Tuula Vuorio**, 09-1733 6516 | Näyttelyt ja kokoelmat: intendentti **Marja Sakari** 09-1733 6519, intendentti **Arja Miller** 09-1733 6537 | Museopedagogiikka: vastaava museolehtori **Kaija Kaitavuori** 09-1733 6514 | Kiasma-teatteri: vs. tuottaja **Riitta Aarniokoski** 09-1733 6512 | Yhteistyöpäällikkö Markkinointi & sponsorointi **Sanna-Mari Jääntti** 09-1733 6653 | Ulosvuokraukset, yhteistyökoordinaattori **Päivi Hilska** 09-1733 6668 | Opasvaraukset: 09-1733 6509 | Kiasman Ystävät ry 09-1733 6595 | Nykytaiteen museo Kiasma kuuluu Valtion taidemuseoon

